

**MANUAL PËR
ZGJEDHJET
PRESIDENCALE
NË REPUBLIKËN E
MAQEDONISË 2014**

INSTITUTI PËR DEMOKRACI
"SOCIETAS CIVILIS" – SHKUP

**MANUAL PËR
ZGJEDHJET PRESIDENCALE
NË REPUBLIKËN E
MAQEDONISË 2014**

MANUAL PËR ZGJEDHJET PRESIDENCALE NË REPUBLIKËN E MAQEDONISË 2014

Ilina Mangova
Jovan Bliznakovski
Ivana Kiprijanovska

Impresum

Titulli:

Manual për zgjedhjet presidenciale në Republikën e Maqedonisë 2014

Botues:

Fondacioni Konrad Adenauer në Republikën e Maqedonisë
Instituti për Demokraci Societas Civilis - Shkup

Autorë:

Ilina Mangova
Jovan Bliznakovski
Ivana Kiprijanovska

Bashkërenditje:

Davor Pashoski

Përktheu:

Blerina Starova Zllatku

Dizajni dhe përgaditja:

Vinsent grafika

Publikimi mund të shkarkohet falas në:

<http://www.kas.de/macedonia>

<http://www.idscs.org.mk>

Vërejtje:

Qëndrimet e prezantuara në këtë publikim nuk janë qëndrime të Fondacionit Konrad Adenauer dhe të Institutit për Demokraci "Societas Civilis", por janë pikëpamje personale të autorëve.

Përmbatja:

1. Hyrje në zgjedhjet presidenciale të vitit 2014	8	4. Pasqyra e kandidatëve për president	46
Përgatitjet për Zgjedhjet Presidenciale	13	Gjorge Ivanov	47
Ndryshimet e fundit të legjislacionit zgjedhor	15	Iljaz Halimi	48
2. Historiku i zgjedhjeve presidenciale në Maqedoni (1991 – 2009)	24	Stevo Pendarovski	49
Kiro Gligorov, Presidenti i parë i RM-së (1991-1999)	25	Zoran Popovski	50
Boris Trajkovski, Presidenti i dytë i RM-së (1999-2004)	26	5. Referenca	52
Branko Cërvenkovski, Presidenti i tretë i RM-së (2004-2009)	28		
Gjorge Ivanov, Presidenti i katërt i RM-së (2009-2014)	29		
3. Sistemi zgjedhor maqedonas për zgjedhjet presidenciale	32		
Modeli zgjedhor për President	33		
Organet zgjedhore	35		
E drejta dhe procedura për paraqitjen e kandidaturave për President	36		
Fushata zgjedhore	38		
Roli i mjeteve të informimit publik	39		
Kufizime për funksionarët aktual	42		
Mandati i Presidentit	43		
Monitorimi i zgjedhjeve	45		

HYRJE NË ZGJEDHJET E PESTA PRESIDENCIALE NË REPUBLIKËN E MAQEDONISË

HYRJE NË ZGJEDHJET E PESTA PRESIDENCIALE NË REPUBLIKËN E MAQEDONISË

Më 13 prill të vitit 2014 do të mbahen zgjedhjet e përgjithshme presidenciale të pestat me radhë në Republikën e Maqedonisë. Për funksionin President të Republikës së Maqedonisë do të garojnë katër kandidatë: kandidati i partisë jashtëparlamentare Opsioni Qytetar për Maqedoni (OPQM/GROM) Zoran Popovski, kandidati i Partisë Demokratike Shqiptare (PDSH), e cila është në opozitë, Iljaz Halimi, kandidati i partisë opozitare të Lidhjes Socialdemokrate të Maqedonisë (LSDM), Stevo Pendarovski dhe Presidenti aktual i shtetit, si kandidat i partisë në pushtet VMRO-DPMNE, Gjorge Ivanov.

Zgjedhjet u shpallën më 1 shkurt të vitit 2014 kur Kryetari i Parlamentit, Trajko Veljanovski, në përputhje me autorizimet e tij kushtetuese dhe ligjore, e nënshkroi Vendimin për shpalljen e zgjedhjeve presidenciale. Sipas Vendimit, parashikohet që zgjedhjet të mbahen më 13 prill, ndërkaq rrethi i dytë eventual zgjedhor të mbahet dy javë më vonë – më 27 prill.¹ Votimi jashtë vendit, i cili mbahet në përfaqësitë diplomatike konsullore (PDK), është parashikuar të mbahet një ditë më herët, më 12 prill, varësisht nga përllogaritja e kohës në vendet përkatëse. Më 12 prill do të votojnë edhe personat e sëmurë dhe të pamundur në shtëpitë e tyre, personat që e vuajnë dënimin me burgim apo të cilëve u është përcaktuar masa e paraburgimit në institucionet ndëshkuese-korrigjuese, personat të cilëve u është përcaktuar arrest shtëpiak në vendet ku e vuajnë masën e arrestit shtëpiak dhe personat e zhvendosur të brendshëm, të cilët votojnë në objektet kolektive ose në qendrat e pranimit. Në rast të mbajtjes së rrethit të dytë, këto kategori të zgjedhësve do të votojnë një ditë para mbajtjes së zgjedhjeve.

Procedura për mbledhjen e nënshkrimeve të pretendentëve për kandidatë presidencial filloi më 16 shkurt, ndërsa përfundoi më 2 mars. Mbështetje

¹ Vendim për shpalljen e zgjedhjes së Presidentit të Republikës së Maqedonisë nr. 08-608/1, 1 shkurt 2014 Shkup, i aksesshëm në: http://www.sec.mk/index.php?option=com_content&view=article&id=214:resenie-za-izbor&catid=29&Itemid=1278&lang=mk (vizita e fundit: 13 mars 2014).

për kandidaturën e tij prej 10 000 nënshkrimeve të qytetarëve i pari e përmbushi anëtari i partisë jashtëparlamentare OPQM (GROM), Zoran Popovski, i cili më 17 mars përmes konferencës për shtyp e informoi publikun se procesi ka përfunduar me sukses.²

Presidenti aktual Gjorge Ivanov kandidaturën e tij po ashtu e siguroi përmes nënshkrimeve të qytetarëve. Ivanov këtë e bëri në 24 orët e fundit për mbledhjen e nënshkrimeve, në periudhën nga mbajtja e Konventës së partisë në pushtet VMRO-DPMNE më 1 mars, deri në përfundimin e afatit, më 2 mars. Presidenti aktual arriti të mbledhë më shumë se 60 000 nënshkrime për mbështetjen e kandidaturës së tij.³ Paraprakisht, Ivanov e siguroi mbështetjen nga shumica e delegatëve të Konventës së VMRO-DPMNE-së. Në Konventë kandidatura të tyre paraqitën edhe profesori universitar Jove Kekenovski, avokati Stavre Gjickov dhe magjistri i arkitekturës dhe ndërtimtarisë Bozhidar Noçev. Ivanovi e fitoi mbështetjen e 1099 nga gjithsej 1234 delegatët e pranishëm, ndërsa konkurenti i tij më i afërt Jove Kekenovski fitoi 124 vota nga delegatët.⁴

Iljaz Halimi, ish-deputet dhe ish-nënkryetar i Kuvendit, për kandidat u promovua në konferencën për shtyp të PDSH-së më 26 shkurt,⁵ ndërkaq nënshkrimet e nevojshme arriti t'i sigurojë deri më 1 mars.⁶

Në garë, për mbledhjen e nënshkrimeve për kandidaturë, hyri edhe kandidatja e pavarur Biljana Vankovska, profesoreshë universitare, si dhe kryetari i partisë jashtëparlamentare "Dinjiteti" ("Dostoinstvo"), Stojançe

² Janë mbledhur 10.000 nënshkrime për kandidaturën e Zoran Popovski-t, TV "Telma", 17.02.2014, i aksesshëm në: <http://www.telma.com.mk/index.php?task=content&cat=1&rub=15&item=35041> (vizita e fundit: 10 mars 2014).

³ Gjithsej 63.253 nënshkrime për Ivanov-in, "Telegraf", 04.03.2014, i aksesshëm në: <http://www.telegraf.mk/aktuelno/114187-vkupno-63-253-potpisi-za-ivanov> (vizita e fundit: 13 mars 2014).

⁴ Gjorge Ivanov zgjidhet kandidat për President të Republikës së Maqedonisë nga VMRO-DPMNE, Ueb-faqja e VMRO-DPMNE-së, 01.03.2014, i aksesshëm në: <http://vmro-dpmne.org.mk/?p=21701> (vizita e fundit 13 mars 2014)

⁵ Iljaz Halimi kandidat për President i PDSH-së, TV "Alfa", 26.02.2014, i aksesshëm në: <http://www.alfa.mk/News.aspx?ID=72039#.UxXuTM51DiA> (vizita e fundit: 10 mars 2014)

⁶ PDSH e mblodhi numrin e nevojshëm të nënshkrimeve për Iljaz Halimin, TV "Telma", 01.03.2014, i aksesshëm në: <http://telma.com.mk/index.php?task=content&cat=1&rub=15&item=35438> (vizita e fundit: 10 mars 2014)

Angelov. Vankovska dhe Angelov-i nuk arritën t'i sigurojnë nënshkrimet e nevojshme brenda afatit të parashikuar. Profesoresha universitare fushatën e saj e zhvilloi kryesisht në hapësirën e Internetit dhe përmes rrjeteve sociale, prej ku akuzoi për një sërë jokonsekuecash në procesin, para së gjithash për pa përgatitjen e Komisionit Shtetëror të Zgjedhjeve (KSHZ) për organizimin e një procesi të këtillë, presion nga partitë e tjera politike mbi qytetarët dhe monopolizimin e njësisve rajonale të KSHZ-së në ditën e fundit të grumbullimit të nënshkrimeve nga ana e aktivistëve të VMRO-DPMNE-së të cilët në mënyrë masive dolën t'i japin mbështetje Presidentit aktual Gjorge Ivanov.

Në garën presidenciale i fundit hyri kandidati i partisë më të madhe opozitare LSDM, Stevo Pendarovski, i cili u zgjodh në Kongresin partiak të mbajtur më datë 4 mars të vitit 2014. Kandidatura e tij u mbështet me nënshkrimin e 30 deputetëve të Kuvendit të Republikës së Maqedonisë, anëtarë të grupit parlamentar të LSDM-së dhe koalicionit. Në Kongres, Pendarovski ishte kandidati i vetëm i nominuar dhe si i këtillë u votua unanimisht nga gjithsej 588 delegatët e pranishëm.⁷

Dy partitë më të mëdha zgjodhën mënyra të ndryshme për nominimin e kandidatëve presidencial, ndërkaq zgjedhja u bë në kuadër të organeve më të mëdha të të dyja partive - VMRO-DPMNE këtë e bëri në Konventën në të cilën morën pjesë 1234 delegatë, ndërkaq LSDM në Kongres me 588 delegatë të organizatave komunale. Tek VMRO-DPMNE-ja nominimi i kandidatëve zhvillohej sipas parimit të vet nominimit të kandidatëve (paraqitjes së kandidaturave), ndërsa tek LSDM-ja propozimet për kandidatë i paraqisnin degët komunale të partisë, ndërsa Këshilli Ekzekutiv, në bazë të propozimeve të paraqitura, i përcakttoi kandidatët.

⁷ Pendarovski zyrtarisht kandidat presidencial i LSDM-së, "Dojçe Vele" servisi në gjuhën maqedonase, 05.03.2014, i aksesshëm në: <http://www.dw.de/%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B2%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%BE%D1%84%D0%B8%D1%86%D0%B8%D1%98%D0%B0%D0%BB%D0%BD%D0%BE-%D0%BF%D1%80%D0%B5%D1%82%D1%81%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%B8%D0%B4%D0%B0%D1%82-%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D0%B4%D1%81%D0%BC/a-17476530> (vizita e fundit: 10.03.2014).

Paraprakisht, partia më e madhe e shqiptarëve etnikë, Bashkimi Demokratik për Integrim (BDI), mori qëndrim para publikut se nuk do të promovojë kandidat të vetin për President dhe u angazhua për të a.q. "President konsensual", përkatësisht President të pranueshëm për të gjitha bashkësitë etnike në Maqedoni, i cili "do t'i përfaqësojë të gjithë qytetarët e Maqedonisë"⁸. Në këtë mënyrë, BDI-ja në periudhën parazgjedhore refuzoi ta jap mbështetjen për ndonjërin nga kandidatët e nominuar për President, përfshirë këtu edhe kandidatin e partnerit të koalicionit VMRO-DPMNE, Gjorge Ivanov.

Pasi që dy partnerët e koalicionit, VMRO-DPMNE dhe BDI, nuk arritën të gjejnë zgjidhje të përbashkët, sa i përket propozimit për "President konsensual" dhe pasi që tanimë u bë e qartë se VMRO-DPMNE do ta mbështesë Gjorge Ivanov për mandatin e dytë presidencial, grupi parlamentar i BDI-së më datë 1 mars në mënyrë formale në Kuvend ngriti nismë për shpërndarjen e Kuvendit dhe shpalljen e zgjedhjeve të parakohshme parlamentare.⁹ Po atë ditë, në Konventën partiake për zgjedhjen e kandidatit presidencial, Kryeministri dhe Kryetari i VMRO-DPMNE-së, Nikolla Gruevski, para delegatëve, anëtarësisë dhe publikut të gjerë kumtoi se VMRO-DPMNE-ja e pranon propozimin e BDI-së dhe rrjedhimisht me këtë në Maqedoni do të mbahen zgjedhje të parakohshme parlamentare.¹⁰

Si rrjedhojë e këtyre ngjarjeve, më 5 mars të vitit 2014, Kuvendi i Republikës së Maqedonisë u vet-shpërnda, ndërkaq zgjedhjet e parakohshme parlamentare u caktuan për 27 prill, në ditën e njëjtë, me rrethin e dytë eventual, të zgjedhjeve presidenciale. Kuvendi u shpërnda unanimisht me

⁸ Deklarata e Sekretarit të Përgjithshëm të BDI-së, Abdylaqim Ademi: BDI decid: "President konsensual i shtetit", "24 Vesti", 09.01.2014, i aksesshëm në: <http://24vesti.mk/dui-decidni-konsenzualen-pretседател-na-drzhavata> (vizita e fundit: 10 mars 2014).

⁹ BDI paraqiti propozim për zgjedhje të parakohshme, "Dojçe Vele" servisi në gjuhën maqedonase, 01.03.2014, i aksesshëm në: <http://www.dw.de/%D0%B4%D1%83%D0%B8-%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B5%D1%81%D0%B5-%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BB%D0%BE%D0%B3-%D0%B7%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B2%D1%80%D0%B5%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B8-%D0%B8%D0%B7%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%B8/a-17466769> (vizita e fundit: 10 mars 2014).

¹⁰ VMRO-DPMNE shkon në zgjedhje të parakohshme parlamentare, "Radio Evropa e Lirë" në gjuhën maqedonase, 01.03.2014, i aksesshëm në: <http://www.makdenes.org/archive/news/20140301/428/428.html?id=25281463> (vizita e fundit: 10 mars 2014).

117 vota "PRO" nga 117 deputetë të pranishëm. Së këtejmi, më 27 prill të vitit 2014, në Maqedoni do të mbahen zgjedhje parlamentare, të tetat me radhë, prej të cilave këto janë zgjedhjet e treta të parakohshme me radhë.

Kandidatët presidencial kandidaturat e tyre formale i paraqitën në KSHZ në afatin e parashikuar prej 30 ditësh para mbajtjes së zgjedhjeve – Zoran Popovski, Iljaz Halimi dhe Gjorge Ivanov këtë e bënë më 12 mars, ndërkaq Stevo Pendarovski këtë e bëri një ditë më vonë, më 13 mars.

PËRGATITJET PËR ZGJEDHJET PRESIDENCIALE

Më 3 mars Komisioni Shtetëror i Zgjedhjeve (KSHZ)¹¹ e miratoi Kalendarin e afateve për kryerjen e veprimeve zgjedhore për zbatimin e zgjedhjeve për President.¹² Në vazhdimësi KSHZ-ja i plotëson komisionet komunale të zgjedhjeve (KKZ) me anëtarë në vendet e atyre të cilëve u ka pushuar mandati ose ka pasur kërkesa për shkarkim. Sipas Kalendarit të afateve KKZ-ja duhet t'i formojë këshillat zgjedhorë (KZ) më së voni deri më 22 shkurt të vitit 2014, ndërkaq deri në këtë termin KSHZ-ja duhet t'i formojë edhe KZ në PDK-të.

Këqyrja publike e Listës së Zgjedhësve në njësitë rajonale të KSHZ-së, në ueb-faqen <http://izbirackispisok.gov.mk/>, si dhe në PDK-të (për votim jashtë vendit) u hap në periudhën prej 16 shkurtit – deri më 7 mars të vitit 2014. Ata qytetarë të cilët brenda kësaj periudhe kohore do të konstatojnë se nuk figurojnë në Listën e Zgjedhësve, ndërkaq i plotësojnë kushtet për të drejtën e votës, mund të kërkojnë që të regjistrohen. Në periudhën nga shpallja e zgjedhjeve deri në përfundimin e këqyrjes publike të Listës së Zgjedhësve, shtetasit e Republikës së Maqedonisë të cilët jetojnë jashtë vendit dhe të cilët i plotësojnë kushtet për votim jashtë vendit mund të paraqiten që ta realizojnë këtë të drejtë të tyre.

¹¹ Për më shumë informacione në lidhje me organet zgjedhore, shih Kapitullin 3 – Sistemi zgjedhor i Maqedonisë për zgjedhje presidenciale, Kreu Organet zgjedhore.

¹² Kalendar i afateve për kryerjen e veprimeve zgjedhore për zbatimin e zgjedhjeve për President të Republikës së Maqedonisë, Komisioni Shtetëror i Zgjedhjeve, 13 prill 2014, i aksesshëm në: <http://sec.mk/images/izbori2014/rokovnik.pdf> (vizita e fundit: 10 mars 2014).

Sipas afateve të përcaktuara ligjore dhe sipas Kalendarit të afateve të KSHZ-së, për zbatimin e Zgjedhjeve Presidenciale 2014, fushata zgjedhore për këto zgjedhje zgjatë nga 24 marsi deri më 11 prill të vitit 2014.

Sipas Kalendarit të afateve, raportet financiare të organizatorëve të fushatës zgjedhore deri te KSHZ-ja, Enti Shtetëror i Revizionit (ESHR) dhe deri te Komisioni Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit (KSHPK), paraqiten në afatet si vijojnë:

- më 3 prill për të ardhurat dhe shpenzimet në 10 ditët e para të fushatës;
- më 12 prill nëse nuk mbahet rrethi i dytë i votimit ose më 26 prill nëse mbahet rrethi i dytë, për të ardhurat dhe shpenzimet nga pjesa e dytë e fushatës zgjedhore;
- raportet finale financiare paraqiten deri më 11 maj në rast se zgjedhjet mbahen vetëm me një rreth, ose deri më 25 maj në rast se mbahet edhe rrethi i dytë (deri më 30 ditë pas përfundimit të zgjedhjeve).

Nga 4 marsi, filloi periudha e parashikuar me nenin 8-a të Kodit Zgjedhor gjatë së cilës nuk mund të paguhen subvencione të cilat nuk janë pagesa të rregullta mujore, e as të mbahen ngjarje publike me rastin e fillimit të ndërtimit ose lëshimit në përdorim të objektit ose të infrastrukturës të financuar me mjete nga Buxheti, nga fondet publike, si dhe nga mjetet e ndërmarrjeve publike me kapital shtetëror.

Në përputhje me Kalendarin e afateve, kërkesat për monitorimin e zgjedhjeve nga vëzhgues të brendshëm dhe të jashtëm mund të paraqiten në periudhën kohore nga 1 shkurti deri më 2 prill të vitit 2014.

NDRYSHIMET E FUNDIT TË LEGJISLACIONIT ZGJEDHOR¹³

Në takimin e zhvilluar ndërmjet Qeverisë dhe përfaqësuesve të partive politike, i cili u mbajt më 15 janar të vitit 2014, u arrit marrëveshje për ndryshime në Kodin Zgjedhor me të cilat do të inkorporohen vërejtjet e raporteve monitoruese të OSBE/ODIHR¹⁴ dhe të opozitës. Ndryshimet e Kodit Zgjedhor u miratuan me procedurë të shkurtuar më 23 janar të vitit 2014 me mbështetjen e të gjitha partive politike, me përjashtim të PDSH-së. Ndryshimet u referoheshin të gjitha vërejtjeve kryesore të kuadrit normativ zgjedhor, me përjashtim të sistemit zgjedhor për votim dhe shpërndarjen e mandateve në njësitë zgjedhore jashtë vendit. Partitë politike për këtë çështje nuk arritën marrëveshje dhe prandaj ranë dakord që e njëjta të zgjidhet para zgjedhjeve të ardhshme parlamentare. Ndryshimet dhe plotësimet e Kodit Zgjedhor kanë të bëjnë me aspektet esenciale të procesit zgjedhor, si vijojnë:

I Ndarja e shtetit nga partia

Me ndryshimet e sërishme¹⁵ të nenit 8-à precizohet se nga dita e miratimit të vendimit për shpalljen e zgjedhjeve deri në përfundimin e zgjedhjes së Presidentit të Republikës së Maqedonisë (kjo ka të bëjë edhe me zgjedhjet e tjera), nuk mund:

“- të disponohet me mjete buxhetore të Republikës së Maqedonisë, mjete të buxheteve të komunave dhe Qytetit të Shkupit, fondeve publike, ndërmarrjeve publike, institucioneve publike ose personave juridikë të cilët kanë në dispozicion kapital shtetëror;

¹³ Ligji për ndryshimin dhe plotësimin e Kodit Zgjedhor, "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë 14/2014. I aksesshëm në <http://www.pravo.org.mk/documentDetail.php?id=665> (vizita e fundit: 15 shkurt 2014).

¹⁴ OSBE Zyra për Institucione Demokratike dhe të Drejtat e Njeriut. Republika e Maqedonisë, Zgjedhjet Lokale 24 mars dhe 7 prill 2013, Raporti Përfundimtar, Varshavë 9 korrik 2013. I aksesshëm në: <http://www.osce.org/mk/odihr/elections/103832> (vizita e fundit: 15 shkurt 2014).

¹⁵ Paraprakisht, me ndryshimet e Ligjit të miratuara në muajin nëntor të vitit 2012 dhe shkurt të vitit 2013 u adresuan një pjesë e vërejtjeve të OSBE/ODIHR. Ligji për ndryshimin dhe plotësimin e Kodit Zgjedhor, "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 142/2012 dhe Ligji për plotësimin e Kodit Zgjedhor "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 31/2013.

-të fillojnë ndërtime me mjete të Buxhetit ose të fondeve publike, ndërmarrjeve publike dhe personave të tjerë juridikë të cilët kanë në dispozicion kapital shtetëror, të objekteve të reja në infrastrukturë, siç janë: rrugë, ujësjellës, linja të tensionit të lartë, kanalizime, fusha sporti dhe objekte të tjera ose objekte për veprimtari shoqërore-shkolla, kopshte dhe objekte të tjera, përveç nëse për këtë dedikim paraprakisht janë siguruar mjete nga Buxheti, përkatësisht bëhet fjalë për realizim të programit të miratuar në bazë të ligjit në vitin rrjedhës; dhe

-të bëhen pagesa të pagave, pensione, asistencës sociale ose pagesave të tjera dhe kompensimeve materiale me mjete buxhetore ose me mjete të fondeve publike, të cilat nuk janë pagesa të rregullta mujore, përkatësisht të gjitha transfertet dhe pagesat njëvjeçare ose transfertet e njëfishta me mjete buxhetore ose me mjete të fondeve publike dhe as të tjetërsohet kapitali shtetëror dhe as të nënshkruhen marrëveshje kolektive.”

Ndryshimi tjetër ka të bëjë me atë se në periudhën kohore 20 ditë para fillimit të fushatës zgjedhore dhe deri në përfundimin e zgjedhjeve nuk mund:

“- të paguhen subvencione të cilat nuk janë pagesa të rregullta mujore; dhe

- të mbahen ngjarje publike me rastin e fillimit të ndërtimit ose lëshimit në përdorim të objekteve me mjete nga Buxheti ose nga fondet publike, ose me mjete të ndërmarrjeve publike ose të personave të tjerë juridikë që kanë në dispozicion kapital shtetëror në infrastrukturë, siç janë: rrugë, ujësjellës, linja të tensionit të lartë, kanalizime, fusha sporti dhe objekte të tjera ose objekte për veprimtari shoqërore-shkolla, kopshte dhe objekte të tjera. Me ndalim të mbajtjes së ngjarjeve publike nuk nënkuptohet dhënia e deklaratës publike të bartësit të funksionit publik apo të kandidatit për bartës të funksionit publik në: miting, intervistë për media, debat në media ose përgjigje në pyetje gazetareske

Nga dita e miratimit të Vendimit për shpalljen e zgjedhjeve deri në përfundimin e zgjedhjes së Presidentit të Republikës së Maqedonisë (si edhe për zgjedhje të tjera), Ministria e Financave e ka për detyrë që të gjitha pagesat buxhetore, përveç pagave, pensione të rregullta dhe shpenzimeve komunale, t'i shpall publikisht në internet faqen në bazë të veçantë për shpenzime buxhetore në periudhën zgjedhore.

Ministria e Financave dy javë pas shpalljes së zgjedhjeve paraqet raport financiar parazgjedhor në të cilin do të përfshihet pasqyra e të gjitha të ardhurave dhe shpenzimeve të planifikuara dhe të realizuara nga Buxheti, sipas zërave, në periudhën nga fillimi i vitit fiskal deri ditën e paraqitjes së raportit i cili publikohet në ueb-faqen e Ministrisë së Financave.”¹⁶

Shkelja e këtyre rregullave penalizohet sipas Kodit Penal. Ministria e Financave i publikoi shpenzimet buxhetore në periudhën parazgjedhore dhe raportin financiar parazgjedhor në ueb-faqen e vet.¹⁷

II Kundërshtime

Sa i përket vendimmarrjes për kundërshtimet, KSHZ-ja prej tani do të vendos vetëm në bazë të këqyrjes në materialin zgjedhor dhe në bazë të provave të tjera (neni 31 (2)), ndërkaq është shlyer dispozita me të cilën KSHZ-ja kushtëzohej të pranojë së paku dy kundërshtime që të vendos sipas kundërshtimeve.

III Organet e administratës zgjedhore

Sipas ndryshimeve të fundit, sa i përket organeve të administratës zgjedhore:

¹⁶ Kodi Zgjedhor (Tekst i spastruar) “Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë” nr. 32/2014.

¹⁷ Ministria e Financave e Republikës së Maqedonisë, Raport financiar parazgjedhor, 17 shkurt 2014, i aksesshëm në: http://www.finance.gov.mk/files/u12/Predizboren_finanski_izvestaj.pdf (vizita e fundit: 13 mars 2014); Ministria e Financave e Republikës së Maqedonisë, shpenzime buxhetore në periudhën parazgjedhore, i aksesshëm në: <http://www.finance.gov.mk/trosoci> (vizita e fundit: 13 mars 2014).

- KSHZ-ja e ka për detyrë raportin e zgjedhjeve dhe pasqyrën financiare ta publikojë në Internet faqen e vet në afat prej 45 ditësh nga publikimi i rezultateve finale të zgjedhjeve.
- Anëtarët e këshillave zgjedhorë, të cilët emërohen me propozim të partive politike, mund të ndërrohen para të gjitha zgjedhjeve, përkatësisht partitë politike para të gjitha zgjedhjeve duhet të paraqesin propozime të reja për anëtarë të këshillave zgjedhorë dhe zëvendës të tyre.
- Janë bërë ndryshime në përbërjen e këshillave zgjedhorë në përfaqësitë diplomatike konsullore, përkatësisht kryetari i KZ-së zgjidhet nga radhët e diplomatëve, të punësuar në PDK-në përkatëse, sipas zgjedhjes së rastësishme në kohëzgjatje prej katër vitesh, ndërkaq për zëvendësin e tij dhe për anëtarët e tjerë dhe zëvendësit e tyre vlejné kushtet e njëjta sikur për anëtarët dhe zëvendësit e anëtarëve në KZ-të në Republikën e Maqedonisë.
- KSHZ-ja e ka për detyrë që Listën e verifikuar unike të kandidatëve për zgjedhje të Presidentit të Republikës, në vend të 30 ditëve, ta publikojë më së voni 25 ditë para ditës së mbajtjes së zgjedhjeve në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë".
- Nëse në KSHZ paraqitet kundërshtim për shkeljen e dispozitave ligjore në lidhje me kohëzgjatjen dhe format e fushatës zgjedhore, tani KSHZ-ja e ka për detyrë që të njëjtat t'i shqyrtojë dhe t'i procesuojë sipas kundërshtimit të paraqitur në afat prej 7 ditësh nga paraqitja e kundërshtimit.

IV Lista e Zgjedhësve

Me ndryshimet e fundit, përveç ekstrakteve të veçanta nga Lista e Zgjedhësve të cilët përpilohen për votim në PDK-të dhe në institucionet ndëshkuese-korrektuese, përpilohet edhe një ekstrakt i veçantë për

votim në Komisionin Shtetëror të Zgjedhjeve i cili shërben për votimin e anëtarëve të këshillave zgjedhorë për votim në PDK-të, përkatësisht në zyrat konsullore.

Ministria e Punëve të Brendshme dhe gjykatat themelore të cilat e kishin për detyrë që dy herë brenda vitit të paraqesin të dhëna pranë KSHZ-së për evidencën në Listën e Zgjedhësve, me ndryshimet e kanë për detyrë që këtë ta bëjnë katër herë në vit brenda periudhës kohore nga 1 deri më 10 shkurt, nga 1 deri më 10 maj, nga 1 deri më 10 shtator dhe nga 1 deri më 10 dhjetor.

Qytetarët, të cilët gjatë periudhës së zgjedhjeve gjenden me punë të përkohshme ose me qëndrim të përkohshëm jashtë vendit, të cilët nuk kanë paraqitur kërkesë për votim në PDK tanimë nuk shënohen me yll në Listën e Zgjedhësve por regjistrohen në ekstrakte të veçanta në Listën e Zgjedhësve për votim në Republikën e Maqedonisë.

Është inkorporuar sistemi elektronik për kontrollin e identitetit personal të votuesit në vendin zgjedhor, ndërsa pas identifikimit në vend që të shënohet me spërkatës votuesi shënohet me bojë të dukshme në gisht.

Me ndryshimet, anëtarëve të këshillave zgjedhorë për votim në PDK-të u mundësohet të votojnë në Komisionin Shtetëror të Zgjedhjeve tri ditë para ditës së mbajtjes së zgjedhjeve në Republikën e Maqedonisë.

Periudha e këqyrjes publike në Listën e Zgjedhësve është zgjatur dhe tani është 20 ditë në vend të 15 ditëve.

Gjithashtu, partive politike u është dhënë e drejta të bëjnë këqyrje dhe të kenë mundësi të paraqesin kërkesa për regjistrim, plotësim ose shlyerje të të dhënave në Listën e Zgjedhësve pas përfundimit të këqyrjes publike. KSHZ-ja e ka për detyrë që Listën e Zgjedhësve tua dërgojë partive politike në afat prej 5 ditësh pas përfundimit të këqyrjes publike. Partitë politike, nga ana tjetër, kanë afat prej 5 ditësh të paraqesin kërkesa të këtilla,

ndërkaq nëse e bëjnë këtë, KSHZ-ja në afat prej 3 ditësh duhet të vendos për të njëjtat. Pas kësaj, rrjedhin afatet prej 24 orësh kur partitë politike mund të paraqesin padi kundër aktvendimeve të KSHZ-së, ndërkaq për to vendos Gjykata Administrative.

V Kandidatët

Me ndryshimet e fundit, kandidatët lirohen nga nevoja që të paraqesin deklaratë me shkrim, të vërtetuar në noter, në përputhje me ligjin se nuk kanë bashkëpunuar me organet e sigurisë shtetërore.

Listat e kandidatëve për President të Republikës, si dhe listat e kandidatëve për zgjedhje të tjera, në vend të 35 ditëve para zgjedhjeve, tani përfaqësuesit e autorizuar të propozuesve i paraqesin në KSHZ ose në komision tjetër kompetent, më së voni 30 ditë para ditës së mbajtjes së zgjedhjeve.

VI Prezantimi mediatik

Obligimi i Servisit publik radiodifuziv dhe shoqërive tregtare radiodifuzive që të raportojnë në mënyrë të drejtë, të balancuar dhe të paanshme, si dhe pjesëmarrësve në fushatën zgjedhore t'u mundësojnë kushte të barabarta për qasje në të gjitha format e prezantimit mediatik, është inkorporuar në Kodin Zgjedhor, në vend të asaj siç ishte deri më tani, kur i njëjti rregullohej me Rregulloren e Agjencisë për Shërbime Mediatike Audio dhe Audiovizive (ish Këshilli për Radiodifuzion).

Ndryshimet parashikojnë edhe rregulla për shmangien e të qenit i privilegjuar të ndonjë subjekti politik gjatë raportimeve të aktiviteteve të rregullta të organeve shtetërore dhe komunale të cilat i bëjnë persona që janë përfaqësues ose janë emëruar nga ai subjekt politik. Gjithashtu, redaktorëve, gazetarëve, moderatorëve të programeve dhe prezantuesve iu pamundësohet pjesëmarrje në aktivitete parazgjedhore dhe në fushata parazgjedhore. Nëse këta persona vendosin të marrin pjesë në aktivitete të

këtilla, atëherë angazhimi i tyre në programet e radiodifuzerëve duhet të pezullohet përkohësisht.

Radiodifuzerëve u imponohet obligimi që ta regjistrojnë sinjalin dalës të programit të tyre nga dita e shpalljes së zgjedhjeve deri në përfundimin e tyre dhe të njëjtin ta ruajnë më së paku 30 ditë pas përfundimit të zgjedhjeve, si dhe t'ia dërgojnë Agjencisë për Shërbime Mediatike Audio dhe Audiovizive nëse një gjë e këtillë kërkohet.

Në periudhën nga dita e shpalljes së zgjedhjeve deri në fillimin e fushatës zgjedhore, radiodifuzerëve dhe mediave të shkruara u ndalohet të transmetojnë, përkatësisht të publikojnë reklamim të paguar politik, përveç konkurseve dhe njoftimeve për mbledhjen e nënshkrimeve për mbështetjen e kandidaturës të grupit të zgjedhësve. Me ndryshimet e fundit, janë përcaktuar rregullat për mënyrën dhe formën e shpalljes së konkurseve dhe njoftimeve për mbledhjen e nënshkrimeve për mbështetjen e kandidaturës.

Nga dita e shpalljes së zgjedhjeve e deri në përfundimin e tyre, radiodifuzerët dhe mediat e shkruara nuk guxojnë të transmetojnë dhe publikojnë reklama të financuara nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë, nga buxhetet e komunave dhe të Qytetit të Shkupit dhe nga të gjithë personat e tjerë të cilëve me ligj u është besuar ushtrimi i autorizimeve publike.

Përveç Komisionit Shtetëror të Zgjedhjeve dhe Entit Shtetëror të Revizionit, mediat e shkruara e kanë për detyrë që Listat e çmimeve për reklamim të paguar politik tua dërgojnë edhe Komisionit Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit, radiodifuzerëve, Agjencisë për Shërbime Mediatike Audio dhe Audiovizive, Komisionit Shtetëror të Zgjedhjeve, Entit Shtetëror të Revizionit dhe Komisionit Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit.

Në vazhdim precizohet kohëzgjatja dhe balancimi i kohës në të cilën radiodifuzeri publik raporton për partitë politike në pushtet dhe për partitë politike në opozitë në programet informative, ndërsa koha që i jepet çdo partie shpërndahet në mënyrë proporcionale me rezultatet e zgjedhjeve

të fundit parlamentare. Në detaje përcaktohet kur, sipas cilës radhitje dhe në cilën masë difuzeri publik do të transmetojë prezantim politik falas të pjesëmarrësve në procesin zgjedhor. Së këtejmi, prezantimi politik falas duhet shënohet në mënyrë përkatëse dhe të dukshme si "prezantim politik falas" gjatë gjithë kohës së transmetimit. Njëkohësisht, servisi publik radiodifuziv e ka për detyrë që të sigurojë informim të rregullt për procesin zgjedhor edhe për personat me dëgjim të dëmtuar.

Gjatë kohës së heshtjes zgjedhore mediat nuk guxojnë të publikojnë, transmetojnë kurrfarë informatash, fotografi, materiale audio dhe audiovizive që kanë të bëjnë me pjesëmarrësit e zgjedhjeve ose në të cilat marrin pjesë pjesëmarrësit e zgjedhjeve, kurrfarë forma të raportimit mediatik, të cilat në mënyrë të hapur ose të kamufluar janë në funksion të fushatës zgjedhore të dikujt dhe mund të ndikojnë mbi vendimin e zgjedhësve, të dhëna me të cilat e zbulojnë identitetin e subjekteve politike dhe/ose të individëve të përfshirë në incidente ose në parregullsi të tjera në ditën e votimit, si dhe deklarata të kandidatëve në procesin zgjedhor, pjesëmarrësve në fushatën zgjedhore, përfaqësuesve të partive politike dhe të bartësve të funksioneve në organet e pushtetit.

Është shtuar dispozitë me të cilën rregullohet shpallja e rezultateve nga sondazhet e opinionit publik, të realizuara në ditën e zgjedhjeve, me të cilën specifikohet se rezultate të këtilla nuk guxon të publikohen para orës 19:00, përkatësisht para mbylljes së vendeve zgjedhore.

Me ndryshimet është specifikuar se programet e dedikuara për të miturit nuk guxojnë të shfrytëzohen për prezantim zgjedhor mediatik.

Po ashtu, janë inkorporuar edhe dispozita për kundërvajtje dhe gjoba për shkeljen e këtyre rregullave, në vend të kryeredaktorit dhe redaktorit përgjegjës, përgjegjësia për respektimin dhe zbatimin e dispozitave të Kodit Zgjedhor fokusohet mbi personin përgjegjës të radiodifuzerit ose të medias së shkruar.

VII Financimi i fushatës zgjedhore

Lartësia e donacioneve, të cilën mund ta japin personat juridikë për financimin e fushatës zgjedhore, ndryshohet prej 5% nga të ardhurat e përgjithshme në vitin paraprak në shumë prej 50.000 euro në kundërvlerë me denarë.

Inkorporohet edhe një dispozitë për pjesëmarrësit në fushatën zgjedhore që një ditë para mbajtjes së rrethit të dytë të votimit të paraqesin raport financiar për të ardhurat dhe shpenzimet në llogarinë e transaksionit për fushatën zgjedhore për rrethin e dytë të votimit.

VIII Kufizimi i madhësisë së vendit zgjedhor

Me ndryshimet e Kodit Zgjedhor u inkorporua kufizimi i numrit të votuesve të regjistruar në një vend zgjedhor, i njëjti nuk guxon të jetë më i madh se 1 000. Me këtë ndryshim u formuan 504 vende zgjedhore të reja, me ç'rast nga 2 976 numri i tyre u rrit në 3 480.

HISTORIKU I ZGJEDHJEVE PRESIDENCIALE NË MAQEDONI (1991-2009)

HISTORIKU I ZGJEDHJEVE PRESIDENCIALE NË MAQEDONI (1991-2009)¹⁸

Presidenti i parë i Republikës së pavarur të Maqedonisë ishte Kiro Gligorov. Ai u zgjodh me votim të fshehtë në Kuvendin e Maqedonisë, më 27 janar 1991, me 114 vota të deputetëve "PËR" nga gjithsej 119 deputetë.¹⁹ Të gjitha zgjedhjet e mëvonshme për president u zhvilluan në zgjedhje të përgjithshme dhe të drejtpërdrejta në të cilat patën mundësi të marrin pjesë të gjithë qytetarët me të drejtë vote të regjistruar në Listën e Zgjedhësve.

Zgjedhjet e para të drejtpërdrejta presidenciale në Maqedoni u mbajtën më 16 tetor 1994. Në zgjedhje morën pjesë vetëm dy kandidatë²⁰, kështu që zgjedhjet u mbajtën vetëm në një rreth zgjedhor me rivotim në vende të caktuara zgjedhore për shkak të parregullsive të konstatuara.²¹

Presidenti i atëhershëm, Kiro Gligorov²², fitoi 52,55% (715.087 vota) nga votat e numrit të përgjithshëm të zgjedhësve të regjistruar në Listën e Zgjedhësve, ndërkaq kundërkandidati i tij, Lubisha Georgievski fitoi 14,49% (197.109 vota). Në zgjedhje votuan gjithsej 1.053.761 zgjedhës ose 77,44% e zgjedhësve të regjistruar në

**Kiro Gligorov,
Presidenti i parë i
RM-së (1991-1999)**

¹⁸ Të gjitha fotot janë marrë nga ueb-faqja e Presidentit të Republikës së Maqedonisë: <http://www.president.gov.mk/> (vizita e fundit: 11 shkurt 2014).

¹⁹ Shënime stenografike nga Seanca e Pestë e Kuvendit të Republikës Socialiste të Maqedonisë, e mbajtur më 27 janar 1991. Shkup, 27 janar 1991. I aksesshëm në: <http://sobranie.mk/WBStorage/Files/05sed27jan91god.pdf> (vizita e fundit: 11 shkurt 2014).

²⁰ Komisioni Republikan (Shtetëror) i Zgjedhjeve nuk i ka pranuar kandidaturat e: Habit Shaban dhe Gjorgjija Atanasovski për shkak të mospërmbushjes së kushtit të cekur në nenin 6, paragrafi 1 nga Ligji i atëhershëm për zgjedhjen e Presidentit të Republikës së Maqedonisë, "Gazeta Zyrtare e RM"-së, nr 20/94. Ligji parashikonte mbështetje për kandidaturë prej më së paku 10 000 zgjedhësve ose më së paku 30 deputetëve.

²¹ Rivotimi u mbajt më 30 tetor po atë vit në 7 njësi zgjedhore, në gjithsej 11 vendvotime.

²² Kiro Gligorov në këto zgjedhje u propozua për President të Republikës së Maqedonisë nga Lidhja Socialdemokrate e Maqedonisë (LSDM)

Listën e Zgjedhësve.²³ Njëra nga specifikat e këtyre zgjedhjeve ishte se, Komisioni Shtetëror i Zgjedhjeve anuloi një numër të madh të fletëvotimeve –130.810 vota u shpallën si të pavlefshme (12,41% e fletëvotimeve). Për shkak të zhvillimit të këtyre të ngjarjeve, partia Organizata e Brendshme Revolucionare Maqedonase – Partia Demokratike e për Unitet Kombëtar Maqedonas (VMRO-DPMNE), e cila e propozoi Lubisha Georgievskin për president, paraqiti kundërshtim pranë Komisionit Shtetëror të Zgjedhjeve (KSHZ), me kërkesë që zgjedhjet të anulohen. Kundërshtimi u refuzua dhe kështu Kiro Gligorov u bë Presidenti i parë i Republikës së Maqedonisë i zgjedhur në zgjedhje të përgjithshme dhe të drejtpërdrejta. Kiro Gligorov e ushtroi funksionin shëf i shtetit deri më 19 nëntor të vitit 1999.²⁴

**Boris Trajkovski,
Presidenti i dytë i
RM-së (1999-2004)**

Zgjedhjet e dyta me radhë të përgjithshme dhe të drejtpërdrejta presidenciale u mbajtën në vitin 1999. Në zgjedhje morën pjesë gjashtë kandidatë: Boris Trajkovski (VMRO-DPMNE), Vasil Tupurkovski nga Alternativa Demokratike (AD), Muarem Nexhipi nga Partia për Prosperitet Demokratik të Shqiptarëve (PPDSH), Muhamed Halili nga Partia për Prosperitet Demokratik (PPD), Stojan Andov nga Partia Liberal-Demokrate (PLD) dhe Tito Petkovski nga Lidhja Socialdemokrate e Maqedonisë (LSDM).²⁵

Rrethi i parë u mbajt më 31 tetor, ndërsa rrethi i dytë më 14 nëntor të vitit 1999. Për shkak të parregullsive të konstatuara, procesi zgjedhor i rrethit të dytë u përsërit më 5 dhjetor të vitit 1999, në gjithsej 230 vendvotime. Për President të Republikës së Maqedonisë u

²³ Komisioni Republikan (Shtetëror) i Zgjedhjeve, Raport për zbatimin e zgjedhjes së Presidenti të Republikës së Maqedonisë në vitin 1994. Numër 30-282. 8 nëntor viti 1994.

²⁴ Presidenti Kiro Gligorov kishte ndërprerje të ushtrimit të funksionit gjatë periudhës kohore nga 03 tetor 1995 deri më 10 janar 1996. Shkaku ishte mjekimi i Presidentit pas atentatit të përjetuar, ndërkaq udhëheqjen e përkohshme të shtetit, sipas Kushtetutës së Republikës së Maqedonisë, e mori Kryetari i atëhershëm i Kuvendit – Stojan Andov.

²⁵ Ueb-faqja e Komisionit Shtetëror të Zgjedhjeve për Zgjedhjet Presidenciale 1999: http://www.sec.mk/arhiva/1999_pretsedatelski/ (vizita e fundit: 11 shkurt 2014).

zgjedh Boris Trajkovski. Pas votimit të rrethit të parë, 32,71% e votave (343.606 vota) i takuan kandidatit Tito Petkovski, 20,85% (219.098 vota) Boris Trajkovskit, 15,54% (163.206 vota) Vasil Tupurkovskit, 14,85% (155.978 vota) Muarem Nexhipit, 10,66% (111.983 vota) Stojan Andovit dhe 4,35% (45.731 vota) Muhamed Halilit. Gjithsej 11.013 fletëvotime u shpallën të pavlefshme (0,68%). Në rrethin e parë në votim dolën 1.039.602 zgjedhës ose 64,44% nga zgjedhësit e regjistruar në Listën e zgjedhësve.²⁶ Në rrethin e dytë të zgjedhjeve morën pjesë Tito Petkovski dhe Boris Trajkovski.

Pas mbajtjes së rrethit të dytë dhe pas rivotimit në disa vende zgjedhore, Boris Trajkovski fitoi 52,4% të votave (582.808 vota), ndërsa Tito Petkovski 46,18% (513.614 vota). Gjithsej 16.821 fletëvotime u shpallën si të pavlefshme (1,01%). Në rrethit e dytë, në votim dolën gjithsej 1.096.422 zgjedhës ose 68,08% nga votuesit e regjistruar.²⁷

Boris Trajkovski e ushtroi funksionin President i Republikës së Maqedonisë nga 15 dhjetori i vitit 1999 deri më 26 shkurt të vitit 2004.²⁸

²⁶ Sipas: OSBE Zyra për Institucione Demokratike dhe të Drejtat e Njeriut. Republika e Maqedonisë, Zgjedhjet Presidenciale, 31 tetor dhe 14 nëntor 1999, Raporti përfundimtar. Varshavë, 31 janar 2000. I aksesshëm në: <http://www.osce.org/mk/odihr/elections/fyrom/15910> (vizita e fundit: 11 shkurt 2014). Rezultatet janë marrë nga Raporti i OSBE-ODIHR, të cilët thirren në të dhënat zyrtare të shpallura nga KSHZ. Ueb-faqja e KSHZ nuk përmban të dhëna për rezultatet e Zgjedhjeve Presidenciale të vitit 1999.

²⁷ Ibid.

²⁸ Presidenti Boris Trajkovski e humbi jetën në fatkeqësi ajrore më 26 shkurt, 2004. Sipas Kushtetutës së Republikës të Maqedonisë, përkohësisht në periudhën kohore nga data 26 shkurt deri në 12 maj të vitit 2004, në krye të shtetit ishte Lupço Jordanovski, titullarë i atëhershëm i funksionit Kryetar i Kuvendit të RM-së.

Branko Cërvenkovski,
Presidenti i tretë i
RM-së (2004-2009)

Zgjedhjet presidenciale të vitit 2004 ishin zgjedhjet e treta me radhë presidenciale pas pavarësimit të Republikës së Maqedonisë. Qytetarët, në rrethin e parë zgjedhor, të mbajtur më 14 prill të vitit 2004, zgjidhnin midis katër kandidatëve të propozuar: Branko Cërvenkovski (LSDM), Gëzim Ostreni nga Bashkimi Demokratik për Integrim (BDI), Zudi Xhelili nga Partia Demokratike e Shqiptarëve (PDSH) dhe Sashko Kedev (VMRO-DPMNE). Në ditën e votimit në zgjedhje dolën 935.372 zgjedhës ose 55,2% e zgjedhësve të regjistruar në Listën e zgjedhësve. Sipas të dhënave, 42,47% e votave (385.347 vota) i fitoi Branko

Cërvenkovski, 34,07% (309.132 vota) i fitoi Sashko Kedev, 14,79% nga numri i përgjithshëm i votave, (134.208 vota) i takuan Gëzim Ostrenit, ndërsa 8,67% nga numri i përgjithshëm i votave të vlefshme (gjithsej 78.714) i fitoi Zudi Xhelili. Në rrethin e dytë zgjedhor, të mbajtur më 28 prill të vitit 2004, shumicën e votave i fitoi Branko Cërvenkovski, i cili u bë Presidenti i tretë me radhë i Republikës së Maqedonisë. Ai e fitoi besimin e 550.317 votuesve, përkatësisht 60,5% të numrit të përgjithshëm të votave, kundrejt Sashko Kedevit të cilin e mbështetën 329.179 votues, përkatësisht 36,2% nga numri i përgjithshëm i fletëvotimeve të vlefshme²⁹. Në rrethin e dytë morën pjesë 909.289 zgjedhës ose 53,6% e zgjedhësve të regjistruar në Listën e Zgjedhësve.

Branko Cërvenkovski e ushtroi funksionin President i Republikës së Maqedonisë nga 12 maji 2004 deri më 12 maj të vitit 2009.

²⁹ Sipas: OSBE Zyra për Institucione Demokratike dhe për të Drejtat e Njeriut. Republika e Maqedonisë, Zgjedhjet Presidenciale, 14 dhe 28 prill 2004. Raporti përfundimtar. Varshavë, 13 korrik 2004. I aksesshëm në: <http://www.osce.org/mk/odihr/elections/fyrom/35248> (vizita e fundit: 11 shkurt 2014). Rezultatet janë marrë nga Raporti i OSBE-ODIHR, të cilët thirren në të dhënat e shpallura zyrtare nga KSHZ. Ueb-faqja e KSHZ nuk përmban të dhëna për zbatimin dhe rezultatet e Zgjedhjeve Presidenciale në vitin 2004.

Presidenti aktual i Republikës së Maqedonisë, Gjorge Ivanov u zgjodh në zgjedhjet e fundit presidenciale të mbajtura në vitin 2009. Në këto zgjedhje, në garë ishin shtatë kandidatë, të cilët i plotësonin kushtet për kandidaturën përkatëse. Në këtë cikël, për herë të parë në garën zgjedhore për president hyri edhe një kandidate, Mirushe Hoxha, e cila e kishte mbështetjen e PDSH-së. Pas rrethit të parë zgjedhor, të mbajtur më 22 mars të vitit 2009, në dy vendet e para u gjetën kandidati i mbështetur nga VMRO-DPMNE Gjorge Ivanov, i cili fitoi 35,04% nga numri i përgjithshëm i fletëvotimeve të vlefshme (345.850 vota) dhe kandidati i mbështetur nga LSDM, Lubomir Danaillov Fërçkovski i cili fitoi 20,54% nga numri i përgjithshëm i fletëvotimeve të vlefshme (202.691 vota). Imer Selmani nga Demokracia e Re (DR) fitoi 14,95% të votave (147.547 vota), më pas vijuan Lube Boshkovski nga të Bashkuar për Maqedoninë (BM) me 14,88% (146.878 vota), Agron Buxhaku (BDI) me 7,46% (përkatësisht 73.629 vota), Nano Ruzhin (PLD) i cili fitoi 4,06% nga numri i përgjithshëm i fletëvotimeve të vlefshme (ose 40.042 vota), ndërsa Mirushe Hoxha (PDSH) u mbështet me 3,06% të votuesve (30.225 vota).³⁰ Në rrethin e parë, në zgjedhje dolën 1.019.258 e zgjedhësve ose 56,88% e numrit të përgjithshëm të zgjedhësve të regjistruar në Listën e zgjedhësve (1.792.028 qytetarë me të drejtë vote).

Rrethi i dytë i zgjedhjeve u mbajt më 5 prill të vitit 2009. Gjorge Ivanov fitoi 63,14%, përkatësisht 453.616 nga numri i përgjithshëm i fletëvotimeve të vlefshme, ndërsa kandidati për president Lubomir Danaillov Fërçkovski garën zgjedhore e përfundoi duke fituar 36,86% nga numri i përgjithshëm

Gjorge Ivanov,
Presidenti i katërt i
RM-së (2009-2014)

³⁰ Komisioni Shtetëror i Zgjedhjeve. Zgjedhjet Presidenciale 2009. Komunikatë për rezultatet përmblendhëse nga votimi në rrethin e parë. I aksesshëm në: http://www.sec.mk/arhiva/2009_pretsedatelskiIlokalni/2009/fajlovi/rezultati/konecni/PretsedatelDrzava.pdf (pasqyra e fundit më 11 shkurt 2014).

i votave, përkatësisht 264.828 vota.³¹ Në rrethin e dytë zgjedhor në votim dolën 764.039 zgjedhës, ose 42,63% e qytetarëve të regjistruar në Listën e Zgjedhësve.

³¹ Komisioni Shtetëror i Zgjedhjeve. Zgjedhjet Presidenciale 2009. Komunikatë për rezultatet përmblendhëse nga votimi në rrethin e dytë. I aksesshëm në: http://www.sec.mk/arhiva/2009_pretsedatelskiIlokalni/2009/fajlovi/rezultati2/konecnipret/Predsedatel_konecni.pdf (pasqyra e fundit më 11 shkurt 2014).

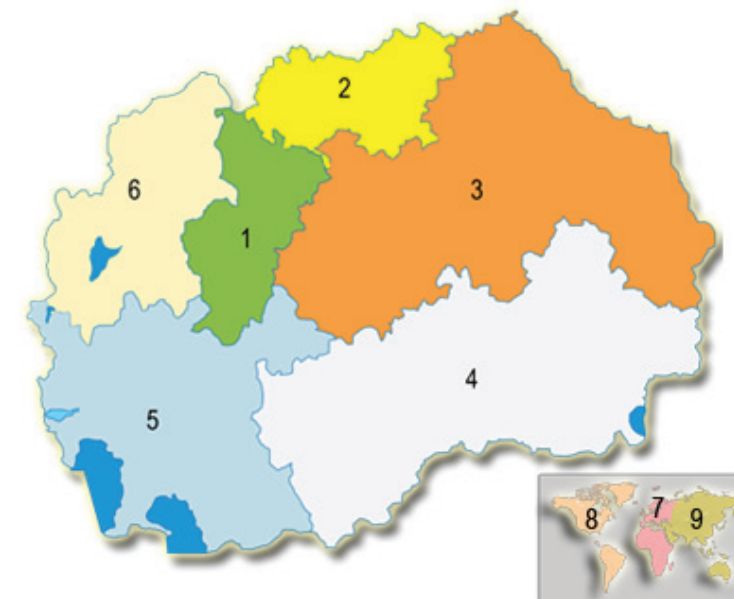

SISTEMI ZGJEDHOR I MAQEDONISË PËR ZGJEDHJE PRESIDENCIALE

SISTEMI ZGJEDHOR I MAQEDONISË PËR ZGJEDHJE PRESIDENCIALE³²

MODELI ZGJEDHOR PËR PRESIDENT

Presidenti i Republikës së Maqedonisë zgjidhet në zgjedhje të përgjithshme të drejtpërdrejta dhe të lira, me votim të fshehtë për mandat prej 5 vitesh. Zgjedhja e Presidentit të Republikës së Maqedonisë është rregulluar me Kushtetutën e Republikës së Maqedonisë dhe me Kodin Zgjedhor. Së këtejmi, për ndryshimin e akteve normative, që kanë të bëjnë me zgjedhjen e Presidentit të shtetit, Kuvendi duhet të miratojë Vendim për ndryshimin e Kushtetutës, i cili duhet të ketë mbështetje nga dy të tretat e shumicës së votave nga numri i përgjithshëm i deputetëve.

Njësitë zgjedhore
Burimi: Komisioni Shtetëror i Zgjedhjeve

³² Ky Kapitull u hartua në bazë të dispozitave të Kushtetutës së Republikës të Maqedonisë me amendamentet prej I deri në XXXII, publikuar në: www.sobranie.mk, Kodi Zgjedhor (tekst i spastruar), "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 32/2014 shpallur më 12 shkurt të vitit 2014 dhe Ligji për përcaktimin e kushtit për kufizimin e ushtrimit të funksionit publik, qasjes në dokumente dhe publikimin e bashkëpunimit me organet e sigurisë shtetërore, "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 86/2012 shpallur më 9 korrik të vitit 2012.

Me ndryshimet e Kodit Zgjedhor të vitit 2009, përveç në gjashtë njësitë zgjedhore në territorin e Republikës së Maqedonisë, votimi për President (dhe votimi për zgjedhje parlamentare) zhvillohet edhe në njësitë e formuara të reja zgjedhore jashtë vendit: njësia zgjedhore (NJZ) 7 - e cila ka të bëjë me Evropën dhe Afrikën, NJZ 8 - me Amerikën Veriore dhe Jugore dhe njësia zgjedhore 9 - me Australinë dhe Azinë, me ç'rast i tërë territori i Republikës së Maqedonisë, duke i përfshirë edhe njësitë zgjedhore 7, 8 dhe 9 trajtohen si një njësi zgjedhore, ndërsa Presidenti zgjidhet sipas modelit mazhoritar. Në rrethin e parë do të zgjidhet kandidati i cili do ta fitojë shumicën e votave nga numri i përgjithshëm i zgjedhësve të regjistruar në Listën e Zgjedhësve. Nëse ka vetëm një kandidat për President, ndërsa ajo/ai nuk e fiton shumicën e nevojshme të votave në rrethin e parë zgjedhor e tërë procedura do të përsëritet.

Nëse ka më shumë kandidatë, mirëpo asnjëri prej tyre nuk e fiton shumicën e kërkuar të votave nga numri i përgjithshëm i zgjedhësve, në afat prej 14 ditësh organizohet rrethi i dytë i zgjedhjeve në të cilin votohet vetëm për 2 kandidatët të cilët në rrethin e parë kanë fituar numër më të madh të votave. Në rrethin e dytë të zgjedhjeve do të zgjidhet ai kandidat i cili e ka fituar shumicën e votave nga ata që kanë votuar. Nëse përsëri asnjëri nga kandidatët nuk e fiton shumicën e domosdoshme të votave ose nëse dalja në votim është më e vogël se 40%, nga numri i përgjithshëm i votuesve të regjistruar, atëherë procedura zgjedhore do të përsëritet.

Zgjedhja e Presidentit duhet të përfundojë në 60 ditët e fundit të mandatit të Presidentit të mëparshëm, ndërkaq nëse për shkaqe të ndryshme para kohe i pushon mandati Presidentit, atëherë zgjedhja e Presidentit të ri bëhet brenda afatit prej 40 ditësh nga dita e pushimit të mandatit.

Deri në pushimin e mandatit të Presidentit mund të vijë sipas fuqisë së Kushtetutës ose në rast të vdekjes, dorëheqjes ose pamundësisë së përhershme për ta ushtruar funksionin. Se a janë krijuar kushtet për pushimin e mandatit mund ta verifikojë vetëm Gjykata Kushtetuese e RM-së sipas detyrës zyrtare. Kushtetuta nuk lejon krijimin e vakumit në

ushtrimin e funksionit President, kështu që në rast të pamundësisë së Presidentit për ta ushtruar funksionin, Kushtetuta parashikon që atë ta zëvendësojë Kryetari i Kuvendit, i cili në këtë periudhë mund të vazhdojë të marr pjesë në punimet e Kuvendit.

ORGANET ZGJEDHORE

Komisioni Shtetëror i Zgjedhjeve (KSHZ), bashkë me komisionet komunale të zgjedhjeve (KKZ), këshillat zgjedhorë (KZ) për votim në vend dhe në përfaqësitë diplomatike konsullore (PDK) të Republikës së Maqedonisë janë organe zgjedhore të ngarkuara për zbatimin e zgjedhjeve presidenciale. Komisioni Shtetëror i Zgjedhjeve përbëhet nga shtatë anëtarë të cilët i zgjedh Kuvendi i Republikës së Maqedonisë me mandat katërvjeçar. Anëtarët e KSHZ-së zgjidhen në afat prej 60 ditësh nga mbajtja e seancës konstituive të Kuvendit. Kryetari i KSHZ-së dhe dy anëtarë të tjerë zgjidhen me propozim të partive politike nga opozita, ndërsa nënkryetari dhe tre anëtarë të KSHZ-së zgjidhen me propozim të partive politike në pushtet. KSHZ-ja ka në dispozicion shërbim profesional i cili kryen punët profesionale-administrative dhe punët organizative-tekniqe.

Komisionet Komunale të Zgjedhjeve (KKZ) formohen në nivel të çdo komune dhe ngarkohen t'i zbatojnë zgjedhjet në territorin nën juridiksionin e tyre dhe të bëjnë mbikëqyrje mbi punën e këshillave zgjedhorë. Ata përbëhen nga pesë anëtarë, prej të cilëve njëri është kryetar, ndërsa secili anëtar ka edhe zëvendësin e tij. Anëtarët dhe zëvendësit e KKZ-ve zgjidhen nga radhët e të punësuarve në administratën shtetërore, publike dhe komunale, me arsim të lartë, për mandat prej pesë vitesh. Zgjedhjen e tyre e bën KSHZ-ja.

Këshilli zgjedhor është një organ i cili formohet për secilin vend zgjedhor, përbëhet nga pesë anëtarë, prej të cilëve njëri është kryetar, ndërkaq secili prej anëtarëve ka edhe zëvendësin e tij. Kryetari i këshillit zgjedhor

dhe zëvendësi i tij, dy anëtarë dhe zëvendësit e tyre zgjidhen nga radhët e të punësuarve në administratën shtetërore, publike dhe komunale, sipas zgjedhjes së rastësishme, për periudhë kohore prej katër vjetësh. Një anëtar të KZ dhe zëvendësin e tij e propozojnë partitë politike nga opozita, të cilat në zgjedhjet e fundit për deputetë kanë fituar më së shumti vota, ndërsa një anëtar tjetër dhe zëvendësin e tij e propozojnë partitë politike në pushtet, të cilat në zgjedhjet e fundit për deputetë kanë fituar numër më të madh të votave. Numri i vendeve zgjedhore në shtet për zgjedhjet presidenciale është 3480, përkatësisht ka 504 vende zgjedhore më shumë sesa në zgjedhjet paraprake. Për votim jashtë vendit janë parashikuar 47 vende zgjedhore në PDK-të, por zgjedhjet do të organizohen vetëm në ato PDK në të cilat janë paraqitur minimum 10 zgjedhës.

E DREJTA DHE PROCEDURA PËR PARAQITJEN E KANDIDATURAVE PËR PRESIDENT

Personat që paraqesin kandidatura për President të Republikës së Maqedonisë duhet t'i plotësojnë kushtet si vijojnë:

- të jenë shtetas të Republikës së Maqedonisë;
- në ditën e zgjedhjeve të kenë mbushur më së paku 40 vjet;
- të jenë banorë të Republikës së Maqedonisë më së paku 10 vjet, në 15 vitet e fundit;
- të mos jenë zgjedhur paraprakisht dy herë në funksionin President;
- të mos kenë qenë bashkëpunëtorë të fshehtë, lidhje operative ose informatorë të fshehtë gjatë grumbullimit operativ të informatave dhe të dhënave në periudhën nga 2 gushti i vitit 1944 deri në ditën e fillimit të zbatimit të Ligjit për qasje të lirë në informata me karakter publik, siç është përcaktuar në Ligjin për përcaktimin e kushtit për kufizimin e ushtrimit të funksionit publik, qasjes në dokumente dhe publikimit të bashkëpunimit me organet e sigurisë shtetërore.

Kandidati për President duhet të propozohet nga më së paku 30 deputetë ose 10 000 votues. Së këtejmi, si parashtrues të listave të kandidatëve mund të paraqiten parti politike, koalicione të partive të cilat janë regjistruar në Komisionin Shtetëror të Zgjedhjeve, grup zgjedhësish dhe deputetë. Mbledhja e nënshkrimeve nga grupi i zgjedhësve zgjat 15 ditë. Një zgjedhës nënshkrimin e vet mund ta vë vetëm në një listë për kandidat për President të Republikës, ndërkaq nënshkrimet mblidhen në formular, në komuna dhe në njësitë rajonale të Komisionit Shtetëror të Zgjedhjeve, para personit zyrtar. Zgjedhësit, të cilët e paraqesin listën, duhet të kenë të drejtën e zgjedhjes dhe vendbanim të përhershëm në Republikën e Maqedonisë.

Kandidaturën për President të Republikës së Maqedonisë e paraqet propozuesi i autorizuar nga kandidati pranë Komisionit Shtetëror të Zgjedhjeve, i cili konstaton se a është paraqitur në afatin e parashikuar dhe në përputhje me aktet normative zgjedhore. Nëse konstaton parregullsi, KSHZ-ja do ta thërras përfaqësuesin e autorizuar të paraqitësit të listës në afat prej 48 orësh t'i korrigojë të njëjtat. Kur lista do t'i përmbushë të gjitha aktet normative ose parregullsitë e konstatuara do të korrigojen brenda afatit të përcaktuar, atëherë KSHZ-ja do ta verifikojë të njëjtën, ndërkaq nëse parregullsitë e konstatuara nuk korrigojen brenda afatit të përcaktuar, atëherë në afat prej 24 orësh do ta hedhë poshtë. Në rastin kur kandidatura hidhet poshtë, përfaqësuesi i paraqitësit të listës, kundër vendimit të KSHZ-së mund të ngre padi pranë Gjykatës Administrative. Padia doemos duhet të paraqitet brenda afatit prej 24 orësh, ndërsa Gjykata Administrative e ka për detyrë të merr vendim në afat prej 24 orësh. Kandidati për kandidaturën e tij paraqet pëlqim (deklaratë) me shkrim, i cili është i përvokueshëm.

KSHZ-ja e ka për detyrë që listën e kandidatëve për President të Republikës ta publikojë në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë" më së voni 25 ditë para ditës së mbajtjes së zgjedhjeve.

FUSHATA ZGJEDHORE

Fushata zgjedhore nënkupton prezantimin publik të kandidatëve të verifikuar nga organet kompetente zgjedhore dhe programeve të tyre në periudhën parazgjedhore, përkatësisht tubime publike dhe ngjarje të tjera publike të organizuara nga organizatori i fushatës, vendosjen publike të pllakateve, video prezantime në vende publike, prezantime zgjedhore mediatike dhe internet prezantime, si dhe shpërndarjen e materialeve të shtypura. Organizatori i fushatës zgjedhore mban përgjegjësi për zbatimin e të njëjtës dhe për ligjshmërinë e saj, si dhe për aktivitetet e fushatës të cilat do t'i zbatojnë persona të tjerë të cilët ajo/ai i ka autorizuar.

Fushata zgjedhore për zgjedhjen e Presidentit fillon 20 ditë para ditës së zgjedhjeve dhe zgjatë deri një ditë para zgjedhjeve. Dita para rrethit të parë dhe rrethit të dytë të zgjedhjeve është ditë e heshtjes zgjedhore, përkatësisht periudhë kur nuk guxon të zhvillohet fushatë zgjedhore.

Për qëllimet e fushatës zgjedhore, organizatorët e fushatës zgjedhore hapin llogari të veçantë bankare, ndërsa fushata guxon të financohet vetëm nga mjetet e kësaj llogarie. Si donatorë mund të paraqiten persona fizikë dhe juridikë nga Republika e Maqedonisë, me ç'rast personat fizikë mund të japin donacion në lartësi prej 5.000 euro, ndërkaq personat juridikë në lartësi prej 50.000 euro në kundërvlerë me denarë. Donacioni mund të jetë edhe në formë të parave, sendeve dhe shërbimeve, por megjithatë vlera e tyre nuk guxon t'i tejkalojë shumat e përcaktuara. Fushata zgjedhore mund të financohet edhe nga mjetet e anëtarësisë së partisë politike.

Fushata zgjedhore nuk guxon të financohet me mjete të ndërmarrjeve publike dhe institucioneve publike, shoqatave të qytetarëve, komuniteteve fetare, grupeve religjioze dhe fondacioneve, qeverive të huaja, institucioneve ndërkombëtare, organeve dhe organizatave të shteteve të huaja dhe personave të tjerë të huaj, ndërmarrjeve me kapital të përbashkët në të cilat dominon kapitali i huaj dhe nga burime të

paidentifikuara. Fushata zgjedhore po ashtu nuk guxon të financohet me mjete të Buxhetit të Republikës së Maqedonisë, të buxheteve të komunave dhe buxhetit të Qytetit të Shkupit, përveç nga kompensimet e shpenzimeve për zgjedhje të cilat i kanë organizatorët e fushatës zgjedhore. Në rastin kur kandidatura nuk realizohet, organizatorët e fushatës zgjedhore e kanë për detyrë që donacionet e pashpenzuara, në afat prej 60 ditësh, tua kthejnë donatorëve.

Të drejtën e kompensimit të shpenzimeve për zgjedhje e kanë organizatorët e fushatës zgjedhore nga lista e kandidatëve të të cilëve është zgjedhur kandidati për President të Republikës dhe organizatorët e fushatës zgjedhore nga lista e kandidatëve të të cilëve nuk është zgjedhur kandidati për President të Republikës nëse kanë fituar më së paku 1,5% nga numri i përgjithshëm i votave të qytetarëve të cilët kanë dalë në zgjedhje në nivel të Republikës. Kompensimi është në lartësi prej 15 denarë për një votë të fituar.

Nëse gjatë paraqitjeve ose njoftimeve publike shkelen të drejtat e ndonjërit nga kandidatët, të njëjtit kanë të drejtë menjëherë të ngrenë procedurë gjyqësore për mbrojtjen e të drejtave të tyre. Për padi të këtillë gjykata themelore kompetente vendos me afate urgjente, ndërsa vendimi shpallet në mjetet e informimit publik.

ROLI I MJETEVE TË INFORMIMIT PUBLIK

Gjatë fushatës zgjedhore servisi publik radiodifuziv dhe tregtarët radiodifuzivë të cilët do të informojnë për zgjedhjet e kanë për detyrë që këtë ta bëjnë në mënyrë të drejtë, të balancuar dhe të paanshme.

Me Kodin Zgjedhor është përcaktuar se cilat përmbajtje konsiderohen si prezantim zgjedhor mediatik, cilat përmbajtje nuk guxojnë të transmetohen para fillimit të fushatës zgjedhore dhe mënyra e sjelljes së radiodifuzerëve nga dita e shpalljes së zgjedhjeve deri në ditën e përcaktuar për fillimin e fushatës zgjedhore.

Kodi Zgjedhor i obligon radiodifuzerët që të sigurojnë mbulim të balancuar të zgjedhjeve dhe ta zbatojnë parimin e barazisë në të gjitha format e prezantimit zgjedhor mediatik të kandidatëve për president në rrethin e parë dhe të dytë. Nga parimi i proporcionalitetit, përkatësisht barazisë, përjashtohet reklamimi i paguar politik.

Në afat prej 5 ditësh, nga dita e shpalljes së zgjedhjeve, radiodifuzerët dhe mediat e shkruara e kanë për detyrë të përcaktojnë lista të çmimeve për reklamim të paguar politik të pjesëmarrësve në procesin zgjedhor. Këto lista të çmimeve shpallen publikisht më së paku dy herë para fillimit të fushatës zgjedhore dhe nuk guxojnë të ndryshohen gjatë fushatës zgjedhore. Në rastet kur mediat ofrojnë ulje të çmimeve për reklamim politik, uljet konsiderohen për donacion të shprehur në vlerë monetare, por jo më të lartë se 50.000 euro në kundërvlerë me denarë.

Reklamimi i paguar politik doemos duhet, në mënyrë përkatëse dhe të dukshme, të shënohet si "reklamim i paguar politik", në mënyrë të qartë të shënohet porositi i reklamimit dhe në mënyrë të qartë të veçohet nga përmbajtjet e tjera të medias. Reklamimi i paguar politik nuk guxon të transmetohet në kuadër të lajmeve, programeve të veçanta informative, programeve arsimore, programeve për fëmijë, transmetimit të ngjarjeve fetare, sportive, kulturore, zbavitëse dhe në kuadër të ngjarjeve të tjera. Në reklamimin e paguar politik nuk guxojnë të marrin pjesë persona të mitur.

Radiotelevizioni i Maqedonisë (RTVM) si servis publik radiodifuziv nuk guxon të transmetojë reklamim të paguar politik. RTVM-ja e ka për detyrë, në bashkëpunim me Komisionin Shtetëror të Zgjedhjeve, pa kompensim t'i informojë qytetarët për mënyrën dhe teknikën e votimit, si dhe të transmetojë informata të tjera në lidhje me procesin zgjedhor. Gjithashtu, ajo e ka për detyrë të transmetojë prezantim falas politik për pjesëmarrësit në procesin zgjedhor, në përputhje me Kodin Zgjedhor.

Agjencia për Shërbime Mediatike Audio dhe Audiovizive (ASHMAA)³³ është organi i cili ka kompetencë ta monitorojë prezantimin zgjedhor mediatik dhe servisn programor nga dita e shpalljes së zgjedhjeve deri në përfundim të votimit në ditën e zgjedhjeve. Nëse ASHMAA konstaton parregullsi, atëherë duhet të ngre procedurë për kundërvajtje kundër radiodifuzerit i cili i ka shkelur rregullat. Organet e ASHMAA³⁴ janë Këshilli dhe drejtori. Këshilli përbëhet nga shtatë anëtarë, të cilët i emëron Kuvendi i RM-së, sipas propozimit të propozuesve të autorizuar. Propozues të autorizuar të anëtarëve të Këshillit janë: Shoqata Dominante e Gazetarëve, Konferenca Interuniversitare, Dhoma e Avokatisë e RM-së, Lidhja e Sindikatave të Maqedonisë, Komisioni për Çështje të Zgjedhjeve dhe Emërimeve pranë Kuvendit të RM-së dhe Bashkësia e Njësive të Vetëqeverisjes Lokale. Të gjithë propozuesit e autorizuar propozojnë nga një anëtarë të Agjencisë, përveç Komisionit për Çështje të Zgjedhjeve dhe Emërimeve pranë Kuvendit të RM-së, i cili propozon dy anëtarë. Anëtarët e Këshillit emërohen për një periudhë kohore prej shtatë vitesh, pa të drejtë riemërimi. Këshilli e zgjedh drejtorin e ASHMAA përmes konkursit publik. Mandati i drejtorit është shtatë vjet.

Gjatë publikimit të rezultateve nga sondazhi i opinionit publik mediat e kanë për detyrë t'i theksojnë të dhënat e emrit të porositesit dhe financuesit të sondazhit, institucionin që e ka realizuar sondazhin, metodologjinë e aplikuar, madhësinë dhe strukturën e formularit të sondazhit dhe periudhën brenda së cilës është zbatuar sondazhi. Të dhënat e këtylla nuk guxojnë të publikohen në pesë ditët e fundit para ditës së zgjedhjeve, të rrethit të parë dhe të dytë të votimit.

Pas përfundimit të procesit zgjedhor, më saktësisht në afat prej 15 ditësh nga përfundimi i fushatës, radiodifuzerët dhe mediat e shkruara e kanë për detyrë të paraqesin raport për hapësirën reklamuese të shfrytëzuar

³³ Paraprakisht, organ kompetent ishte Këshilli për Radiodifuzion, i cili me Ligjin për shërbime mediatike audio dhe audiovizive, "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë 184/2013 u riemërua në Agjenci për Shërbime Mediatike Audio dhe Audiovizive

³⁴ Ligji për shërbime mediatike audio dhe audiovizive, "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë nr. 184/2013". I aksesshëm në: <http://www.avmu.mk/images/zakonot-MKD.pdf> (vizita e fundit: 26 mars 2014).

nga secili prej organizatorëve të fushatës zgjedhore dhe për mjetet e paguara ose të cilat duhet të arkëtohen mbi këtë bazë. Këtë raport ata e paraqesin deri te KSHZ-ja, Enti Shtetëror i Revizionit dhe Komisioni Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit, të cilët e kanë për obligim ta publikojnë në faqet e tyre të Internetit.

Për mosrespektimin e prezantimit mediatik dhe reklamimit politik, radiodifuzerëve dhe mediave të shkruara u shqiptohet dënim në para në shumë prej 1500 deri në 5000 euro, varësisht nga kundërvajtja. ASHMAA fillimisht e zbaton procedurën për barazim dhe nëse e njëjta nuk është e suksesshme, ngrehet procedurë për kundërvajtje para gjykatës themelore kompetente.

KUFIZIME PËR FUNKSIONARËT AKTUAL

Nga dita e miratimit të vendimit për shpalljen e zgjedhjeve deri në përfundimin e zgjedhjeve, nuk guxon:

- të vihen në dispozicion mjete buxhetore të Republikës së Maqedonisë, mjete të buxheteve të komunave dhe Qytetit të Shkupit, fondeve publike, ndërmarrjeve publike, institucioneve publike ose personave juridikë të cilët kanë në dispozicion kapital shtetëror, përveç nëse kjo ndryshe nuk është përcaktuar me ligj me të cilin rregullohet financimi i fushatave zgjedhore të partive politike;
- të fillojnë ndërtime, me mjete të buxhetit, fondeve publike, ndërmarrjeve publike dhe personave të tjerë juridikë të cilët kanë në dispozicion kapital shtetëror, të objekteve të reja në infrastrukturë, siç janë: rrugë, ujësjellës, linja të tensionit të lartë, kanalizime, fusha sporti dhe objekte të tjera ose objekte për veprimtari shoqërore-shkolla, kopshte dhe objekte të tjera, përveç nëse për këtë dedikim paraprakisht janë siguruar mjete nga buxheti, përkatësisht bëhet fjalë për realizim të programit të miratuar në bazë të ligjit në vitin rrjedhës;

- të realizohen pagesa të jashtëzakonshme të pagave, pensioneve, asistencave sociale; ose
- të realizohen pagesa të tjera me mjete buxhetore, mjete të fondeve publike;
- të tjetërsohet kapitali shtetëror;
- të nënshkruhen marrëveshje kolektive.

Nëse ndonjë ministër ose zëvendësministër i shkelë këto rregulla atëherë do t'i shqiptohet gjobë në shumë prej 500 deri më 1000 euro në kundërvlerë me denarë.

Nëse dikush nga kandidatët për President të Republikës është pjesëtar i forcave të armatosura të Republikës së Maqedonisë, i pjesës së uniformuar të policisë, personave të autorizuar zyrtarë të Ministrisë së Punëve të Brendshme, Ministrisë së Mbrojtjes dhe Agjencisë për Zbulim nga dita kur do të verifikohet kandidatura e tij, marrëdhënia e punës përkohësisht do t'i pezullohet.

MANDATI I PRESIDENTIT

Mandati i Presidentit të Republikës fillon me dhënien dhe nënshkrimin e Deklaratës solemne para Kuvendit të Republikës së Maqedonisë, që duhet të ndodhë në afat prej 10 ditësh pas shpalljes së rezultateve përfundimtare, por jo më herët nga dita e pushimit të mandatit të Presidentit të mëparshëm. Deklarata solemne është si vijon:

“Deklaroj se funksionin President të Republikës së Maqedonisë do ta ushtroj me ndërgjegje dhe me përgjegjësi, do ta respektoj Kushtetutën dhe ligjet dhe do ta mbrojë sovranitetin, integritetin territorial dhe pavarësinë e Republikës së Maqedonisë.”

Pas hyrjes në funksion, Presidenti e merr mandatin:

- ta prezantojë Republikën;
- të jetë komandant suprem i Forcave të Armatosura të Maqedonisë;
- ta përcaktojë mandatarin për formimin e Qeverisë të Republikës së Maqedonisë;
- të emërojë dhe revokojë me dekret ambasadorë dhe përfaqësues të Republikës së Maqedonisë jashtë vendit;
- të pranojë letrat kredenciale dhe revokuese të përfaqësuesve të huaj diplomatikë;
- të propozojë dy gjyqtarë të Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Maqedonisë;
- të propozojë dy anëtarë të Këshillit Gjyqësor të Republikës së Maqedonisë;
- të emërojë tre anëtarë të Këshillit të Sigurisë të Republikës së Maqedonisë;
- të propozojë anëtarë të Këshillit për Marrëdhënie Ndëretnike;
- të emërojë dhe shkarkojë edhe bartës të tjerë të funksioneve shtetërore dhe publike të përcaktuara me Kushtetutë dhe me ligj;
- të ndajë dekorata dhe mirënjohje në përputhje me ligjin;
- të bëjë falje në përputhje me ligjin;
- të kryejë detyra të tjera të përcaktuara me Kushtetutë.

Së paku një herë në vit, më së shpeshti në muajin dhjetor, Presidenti i Republikës së Maqedonisë e njofton Kuvendin për çështje në kompetencë të tij.

Kuvendi mund të kërkojë nga Presidenti i Republikës të jap mendim për çështje në kompetencë të tij.

Funksioni President i Republikës nuk pajtohet me ushtrimin e funksionit tjetër publik, politik ose profesional. Presidenti gëzon imunitet gjatë ushtrimit të funksionit të tij, por nëse e shkel Kushtetutën ose ligjet gjatë ushtrimit të detyrës së tij për të njëjtën duhet të përgjigjet. Procedurën për përcaktimin e përgjegjesisë duhet ta ngre Kuvendi me shumicën e dy të tretave të votave nga numri i përgjithshëm i deputetëve, por i njëjti nuk ka të drejtë të vendos për përgjegjësinë e Presidentit. Për përgjegjësinë e Presidentit vendos Gjykata Kushtetuese me shumicën e dy të tretave të votave nga numri i përgjithshëm i gjyqtarëve, e cila po ashtu me shumicën e dy të tretave të votave, nga numri i përgjithshëm i gjyqtarëve, mund të vendos që t'ia heq imunitetin.

MONITORIMI I ZGJEDHJEVE

Të drejtën e monitorimit të zgjedhjeve e kanë monitoruesit e akredituar, me ç'rast KSHZ-ja lëshon autorizime. Akreditim për monitorimin e zgjedhjeve mund të fitojnë organizatat civile vendase të cilat janë të regjistruara së paku një vit para mbajtjes së zgjedhjeve, ndërsa në statutin e tyre e kanë inkorporuar parimin për mbrojtjen e të drejtave të njeriut. Organizatat ndërkombëtare dhe përfaqësuesit e vendeve të huaja gjithashtu mund t'i monitorojnë zgjedhjet. Përfaqësuesit e autorizuar të paraqitësve të listave kanë të drejtë të caktojnë përfaqësuesin e tyre i cili do ta monitorojë punën e organeve zgjedhore.

PJESËMARRËSIT E ZGJEDHJEVE PRESIDENCIALE 2014

PJESËMARRËSIT E ZGJEDHJEVE PRESIDENCIALE 2014

Gjorge Ivanov³⁵

Gjorge Ivanov është President aktual i Republikës së Maqedonisë, i zgjedhur në Zgjedhjet Presidenciale të vitit 2009. Në këto zgjedhje presidenciale ai, për herë të dytë, do ta kërkojë verdiktin e qytetarëve maqedonas, si kandidat i partisë në pushtet VMRO-DPMNE.

Para marrjes së funksionit President, Gjorge Ivanov në publikun maqedonas njihet si profesor universitar. Nga viti 2004 deri në vitin 2008 ishte Prodekan në Fakultetin Juridik pranë Universitetit "Shën Cirili e Metodi" dhe udhëheqës i studimeve politike, ndërsa paraprakisht edhe profesor i studimeve politike. Në Fakultetin Juridik në Shkup ka filluar të punojë si asistent në vitin 1995, ndërsa në vitin 1998 u zgjodh për Docent. Para angazhimit të tij si profesor, ka punuar si gazetarë dhe redaktor i Programit të tretë të Radiotelevizionit të Maqedonisë (1988-1995). Në vitin 2000 bëhet ligjërues në Master Programin për Studime Evropiane Juglindore në Universitetin në Athinë.

Gjorge Ivanov arsimin e tij e ka kryer në Fakultetin Juridik "Justiniani I" në Shkup ku edhe ka diplomuar në fushën e shkencave juridike, ndërkaq magjistroi dhe doktoroi në fushën e shkencave politike. Ka magjistruar në vitin 1994 në temën: "Shoqëria civile – kontradiktat e reja të çështjes së vjetër", ndërsa ka doktoruar në vitin 1998 në temën: "Demokracia në shoqëritë e ndara: modeli maqedonas".

³⁵ Fotografia është shkarkuar nga: <http://www.president.gov.mk/mk/galerija/dekembri-2012/1799.html> (i aksesshëm në 11.03.2014).

Në pjesën e angazhimit të tij akademik, Gjorge Ivanov është autor i dy librave, bashkautorë i tre librave të tjerë, si dhe i një numri të madh të punimeve shkencore nga fusha e shkencave politike. Ai është themelues dhe kryetar i njërës nga qendrat e para analitike nga fusha e shkencave shoqërore në Republikën e Maqedonisë, Instituti për Demokraci, Solidaritet dhe Shoqëri Civile. Përveç kësaj, ai është njëri nga themeluesit e revistës për shkenca politike: "Opinionit politik", e cila botohet më shumë se 10 vjet.

Gjorge Ivanov aktualisht ka 53 vjet, ka lindur më 2 maj të vitit 1960 në Valandovë. Është i martuar me Maja Ivanova dhe ka një djalë.

Iljaz Halimi³⁶

Iljaz Halimi është profesor i diplomuar i filozofisë, themelues, anëtar dhe funksionar shumëvjeçar i PDSH-së. Në Zgjedhjet Presidenciale të vitit 2014 ai do të merr pjesë nga pozita e shqiptarit të vetëm etnik në garën presidenciale.

Ai është ish-zëvendësministër i Mbrojtjes në Qeverinë e Republikës së Maqedonisë (2006-2008) dhe deputet në Kuvendin e Republikës së Maqedonisë në dy legjislatura (1998-2002 dhe 2002-2006). Në kuadër të legjislaturës së parë si deputet (1998-2002) e ushtronte funksionin e Nënkrëtarit të institucionit ligjvënës. Ka qenë edhe anëtarë i Këshillit të Sigurisë të Republikës së Maqedonisë në periudhën kohore nga viti 1998 deri në vitin 2001. Paraprakisht (1979-1998), ka punuar si profesor i sociologjisë dhe zëvendës drejtor në Gjimnazin "Kiril Pejçiqinoviç" në Tetovë. Në periudhën kohore nga viti 2009 deri në vitin 2013 punon si udhëheqës i Sektorit për Veprimtari Publike në Komunën e Tetovës.

³⁶ Fotografia është shkarkuar nga: <http://www.novini.mk/read/650169/ilijaz-halimi-pret-sedatelski-kandidat-na-dpa> (i aksesshëm në: 11.03.2014).

Nga viti 1990 deri në vitin 1997, Iljaz Halimi është kryetar i Partisë Demokratike Popullore (PDP), e cila në vitin 1997 u bashkua me Partinë për Prosperitet Demokratik të Shqiptarëve (PPDSH), dhe më këtë u formua PDSH-ja. Në periudhën kohore nga viti 1997 deri në vitin 2007, Halimi e kryen funksionin e nënkryetarit të PDSH-së. Nga viti 2011 është anëtar i Kryesisë Qendrore të PDSH-së.

Iljaz Halimi studimet universitare për filozofi i ka kryer në Fakultetin Filozofik pranë Universitetit të Prishtinës. Aktualisht, ka 60 vjet, ka lindur më 7 shkurt të vitit 1954 në fshatin Sushiq, Kosovë. Është i martuar me Zejna Halimi dhe ka një djalë.

Stevo Pendarovski³⁷

Stevo Pendarovski është profesor universitar, punon në Fakultetin e Shkencave Politike pranë Universitetit "Amerikan Koleh" në Shkup (UAKSH), si profesor inordiner në lëndët: Siguria Ndërkombëtare, Politika e Jashtme dhe Globalizimi. Në

Zgjedhjet Presidenciale të vitit 2014 do të merr pjesë si kandidat i partisë opozitare LSDM.

Në periudhën kohore nga viti 2001 deri në vitin 2004, Stevo Pendarovski punon si këshilltar për siguri kombëtare në Kabinetin e Presidentit Boris Trajkovski, ndërsa në periudhën kohore nga viti 2005 deri në vitin 2009 e ushtron funksionin e këshilltarit për politikë të jashtme në Kabinetin e Presidentit Branko Cërvenkovski. Ka qenë edhe Kryetar i Komisionit Shtetëror të Zgjedhjeve, në periudhën kohore nga viti 2004 deri në vitin

³⁷ Fotografia është shkarkuar nga: <http://www.makdenes.org/content/article/25286074.html> (i aksesshëm në 11.03.2014).

2005. Paraprakisht, nga viti 1998 deri në vitin 2001, punon si ndihmës ministër në Ministrinë e Punëve të Brendshme dhe si kryeshef i Drejtorisë për Analitikë dhe Kërkime në kuadër të Ministrisë së njëjtë.

Stevo Pendarovski është doktor i filozofisë, magjistroi dhe doktoroi në Institutin për Kërkime Sociologjike dhe Juridike - Politike, pranë Universitetit "Shën Cirili e Metodi" – Shkup. Ka magjistruar në temën: "Gjeopolitika e re e Republikës së Maqedonisë: Kontradiktat e matricave komuniste dhe të tranzicionit", ndërkaq ka doktoruar në temën: "Politika e jashtme dhe e sigurisë e BE-së dhe shteteve të vogla: kuadri i diskursit kombëtar". Ka diplomuar në Fakultetin Juridik në Shkup në fushën e shkencave juridike.

Ai është autor i më shumë librave dhe punimeve shkencore të publikuara në Maqedoni dhe më gjerë, si dhe pjesëmarrës në shumë konferenca shkencore, debate dhe diskutime publike.

Stevo Pendarovski aktualisht ka 51 vjet, ka lindur më 3 prill të vitit 1963 në Shkup. Është i martuar me Elizabeta Gjorgievska dhe ka një djalë.

Zoran Popovski³⁸

Zoran Popovski është profesor universitar udhëheqës i Katedrës për Biokimi dhe Inxhinieri Gjenetike pranë Fakultetit të Shkencave Bujqësore dhe Ushqim. Është anëtar i Këshillit të Komunës Karposh, pasi që u zgjodh në Zgjedhjet Lokale të vitit 2013. Në Zgjedhjet Presidenciale të vitit 2014 ai do të merr pjesë si kandidat i OPQM (GROM), parti e cila pas formimit të saj në vitin 2013, për të parën herë merr pjesë në zgjedhje të përgjithshme dhe të drejtpërdrejta.

³⁸ Fotografia është shkarkuar nga: <http://grom.mk/wp-content/uploads/2013/12/sovetnik-dr-zoran-popovski.jpg> (i aksesshëm në 11.03.2014).

Në periudhën kohore nga viti 2002 deri në vitin 2006 ka punuar si Sekretar shtetëror në Ministrinë e Arsimit. Në Fakultetin e Shkencave Bujqësore dhe Ushqim punon nga viti 1992, ndërsa përveç kësaj ligjëron edhe në Fakultetin Teknologjik-Metalurgjik dhe në Fakultetin e Farmacisë në Shkup.

Zoran Popovski ka diplomuar për biologji në Fakultetin e Shkencave të Natyrës në Shkup. Titullin magjistër i biokimisë e ka fituar në fakultetin e njëjtë në vitin 1999, ndërsa në vitin 2002 ka doktoruar në aplikimin e metodave bashkëkohore të ADN-së në bio-teknologjinë animale në Fakultetin e Shkencave Bujqësore dhe Ushqim.

Ka marrë pjesë në më shumë komisione dhe trupa punues internacional dhe nacional të ngarkuara për politikën dhe reformat arsimore. Ka marrë pjesë në hartimin e Programit nacional për zhvillimin e arsimit nga viti 2005 deri në vitin 2015 dhe në Programin nacional për zhvillimin e veprimtarisë kërkimore – shkencore nga viti 2006 deri në vitin 2010. Është autor i më shumë se 100 punimeve shkencore dhe publikimeve profesionale, ndërsa ka marrë pjesë në një numër të madh të konferencave dhe tubimeve vendase dhe ndërkombëtare.

Zoran Popovski, aktualisht ka 51 vjet, ka lindur më 08 shtator të vitit 1962 në Shkup. Është i martuar me Zlatica Stamboliska Popovska dhe është baba i dy fëmijëve – djalit dhe vajzës.

REFERENCA

REFERENCA

Ueb-faqja e Komisionit Shtetëror të Zgjedhjeve për Zgjedhjet Presidenciale 1999:

http://www.sec.mk/arhiva/1999_pretsedatelski/ (vizita e fundit: 11 shkurt 2014).

Ueb-faqja e Presidentit të Republikës së Maqedonisë:

<http://www.president.gov.mk/> (vizita e fundit: 11 shkurt 2014).

Komisioni Shtetëror i Zgjedhjeve. Zgjedhjet Presidenciale 2009. Komunikatë për rezultatet përmbledhëse nga votimi në rrethin e parë. I aksesshëm në:

http://www.sec.mk/arhiva/2009_pretsedatelskiIlokalni/2009/fajlovi/rezultati/konecni/PretsedatelDrzava.pdf (pasqyra e fundit më 11 shkurt 2014).

Komisioni Shtetëror i Zgjedhjeve. Zgjedhjet Presidenciale 2009. Komunikatë për rezultatet përmbledhëse zgjedhore nga votimi në rrethin e dytë. I aksesshëm në:

http://www.sec.mk/arhiva/2009_pretsedatelskiIlokalni/2009/fajlovi/rezultati2/konecnipret/Pretsedatel_konecni.pdf (pasqyra e fundit më 11 shkurt 2014).

Ligji për plotësimin e Kodit Zgjedhor, "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 31/2013.

Ligji për zgjedhjen e Presidentit të Republikës së Maqedonisë, "Gazeta Zyrtare e RM"-së nr. 20/94.

Ligji për ndryshimin dhe plotësimin e Kodit Zgjedhor, "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" 142/2012.

Ligji për ndryshimin dhe plotësimin e Kodit Zgjedhor, "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" 14/2014. I aksesshëm në <http://www.pravo.org.mk/documentDetail.php?id=665> (vizita e fundit: 15 shkurt 2014).

Kodi Zgjedhor (tekst i spastruar) "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 32/2014.

Ministria e Financave e Republikës së Maqedonisë, shpenzime buxhetore në periudhën parazgjedhore, i aksesshëm në: <http://www.finance.gov.mk/trosoci> (vizita e fundit: 13 mars 2014).

Ministria e Financave e Republikës së Maqedonisë, Raport financiar parazgjedhor, 17 shkurt 2014, i aksesshëm në: http://www.finance.gov.mk/files/u12/Predizboren_finansiski_izvestaj.pdf (vizita e fundit: 13 mars 2014).

OSBE Zyra për Institucione Demokratike dhe të Drejtat e Njeriut. Republika e Maqedonisë, Zgjedhjet Lokale 24 mars dhe 7 prill 2013, Raporti përfundimtar, Varshavë 9 korrik 2013. I aksesshëm në: <http://www.osce.org/mk/odihr/elections/103832> (vizita e fundit: 15 shkurt 2014).

OSBE Zyra për Institucione Demokratike dhe të Drejtat e Njeriut. Republika e Maqedonisë, Zgjedhjet Presidenciale, 31 tetor dhe 14 nëntor 1999, Raporti përfundimtar. Varshavë, 31 janar 2000. I aksesshëm në: <http://www.osce.org/mk/odihr/elections/fyrom/15910> (vizita e fundit: 11 shkurt 2014).

OSBE Zyra për Institucione Demokratike dhe të Drejtat e Njeriut, Republika e Maqedonisë, Zgjedhjet Presidenciale, 14 dhe 28 prill 2004, Raporti i përfundimtar, Varshavë 13 korrik 2004. I aksesshëm në: <http://www.osce.org/mk/odihr/elections/fyrom/35248> (vizita e fundit: 11 shkurt 2014).

Komisioni Republikan (Shtetëror) i Zgjedhjeve. Raport për zbatimin e zgjedhjes të Presidentit të Republikës së Maqedonisë në vitin 1994. Numër 30-282. 8 nëntor 1994.

Vendim për shpalljen e zgjedhjes së Presidentit të Republikës së Maqedonisë nr. 08-608/1, 1 shkurt 2014 Shkup, i aksesshëm në: http://www.sec.mk/index.php?option=com_content&view=article&id=214:resenie-za-izbor&catid=29&Itemid=1278&lang=mk (vizita e fundit: 13 mars 2014).

Kalendari i afateve për kryerjen e veprimeve zgjedhore për zbatimin e zgjedhjeve për President të Republikës së Maqedonisë, Komisioni Shtetëror i Zgjedhjeve, 13 prill 2014, i aksesshëm në: <http://sec.mk/images/izbori2014/rokovnik.pdf> (vizita e fundit: 10 mars 2014).

Shënime stenografike nga Seanca e Pestë e Kuvendit të Republikës Socialiste të Maqedonisë, të mbajtur më 27 janar 1991. Shkup, 27 janar 1991. I aksesshëm në: <http://sobranie.mk/WBStorage/Files/05sed27jan91god.pdf> (vizita e fundit: 11 shkurt 2014).

MEDIA

Gjithsej 63.253 nënshkrime për Ivanov-in, "Telegraf", 04.03.2014, i aksesshëm në: <http://www.telegraf.mk/aktuelno/114187-vkupno-63-253-potpisi-za-ivanov> (vizita e fundit: 13 mars 2014).

VMRO-DPMNE shkon në zgjedhje të parakohshme parlamentare, "Radio Evropa e Lirë" në gjuhën maqedonase, 01.03.2014, i aksesshëm në: <http://www.makdenes.org/archive/news/20140301/428/428.html?id=25281463> (vizita e fundit: 10 mars 2014).

PDSH e mblodhi numrin e nevojshëm të nënshkrime për Iljaz Halimin, TV "Telma", 01.03.2014, i aksesshëm në: <http://telma.com.mk/index.php?task=content&cat=1&rub=15&item=35438> (vizita e fundit: 10 mars 2014).
BDI decid: President konsesual i shtetit, "24 Vesti", 09.01.2014, i aksesshëm në:
<http://24vesti.mk/dui-decidni-konsenzualen-pretседател-na-drzhavata> (vizita e fundit: 10 mars 2014).

BDI paraqiti propozim për zgjedhje të parakohshme, "Dojçe Vele" servisi në gjuhën maqedonase, 01.03.2014, i aksesshëm në:
<http://www.dw.de/%D0%B4%D1%83%D0%B8-%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B5%D1%81%D0%B5-%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BB%D0%BE%D0%B3-%D0%B7%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B2%D1%80%D0%B5%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B8-%D0%B8%D0%B7%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%B8/a-17466769> (vizita e fundit: 10 mars 2014).

Gjorge Ivanov zgjidhet kandidat për President të Republikës së Maqedonisë nga VMRO-DPMNE, Ueb-faqja e VMRO-DPMNE-së, 01.03.2014, i aksesshëm në:
<http://vmro-dpmne.org.mk/?p=21701> (vizita e fundit 13 mars 2014).

Iljaz Halimi kandidat për President i PDSH-së, TV "Alfa", 26.02.2014, i aksesshëm në:
<http://www.alfa.mk/News.aspx?ID=72039#.UxXuTM51DiA> (vizita e fundit: 10 mars 2014).

Pendarovski zyrtarisht kandidat presidencial i LSDM-së, "Dojçe Vele" servisi në gjuhën maqedonase, 05.03.2014, i aksesshëm në:
<http://www.dw.de/%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B2%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%BE%D1%84%D0%B8%D1%86%D0%B8%D1%98%D0%B0%D0%BB%D0%BD%D0%BE-%D0%BF%D1%80%D0%B5%D1%82%D1%81%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%81%D0>

[%BA%D0%B8-%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%B8%D0%B4%D0%B0%D1%82-%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D0%B4%D-1%81%D0%BC/a-17476530](http://www.telma.com.mk/index.php?task=content&cat=1&rub=15&item=35041) (vizita e fundit: 10.03.2014).

Janë mbledhur 10.000 nënshkrime për kandidaturën e Zoran Popovski-t, TV "Telma", 17.02.2014, i aksesshëm në:
<http://www.telma.com.mk/index.php?task=content&cat=1&rub=15&item=35041> (vizita e fundit: 10 mars 2014).

Fondacioni Konrad Adenauer

Zyra në Maqedoni

rr. "Maksim Gorki" 16 / kati i 3
MK – Shkup

Tel: +389 2 323-1122
Faks: +389 2 313-5290
E-mail: Skopje@kas.de

www.kas.de/macedonia
www.idscs.org.mk